

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. HG734/2016
din 09.06.2016

cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pe anii 2016-2020

Publicat : 17.06.2016 în MONITORUL OFICIAL Nr. 163-168 art. 796 Data intrării în vigoare

Versiune în vigoare din 20.04.18 în baza modificărilor prin [HG327 din 17.04.18, MO126-132/20.04.18 art.369](#)

În scopul creării condițiilor necesare pentru asigurarea respectării drepturilor social-culturale ale populației de etnie romă din Republica Moldova și al realizării acțiunii 16 din titlul II al Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioadă 2014-2016, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 808 din 7 octombrie 2014, Guvernul HOTĂRAȘTE:

1. Se aprobă Planul de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pe anii 2016-2020 (se anexează).

2. Ministerele și alte autorități administrative centrale:

vor întreprinde măsurile necesare pentru executarea integrală și în termenele stabilite a acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pe anii 2016-2020;

vor prezenta anual, pînă la data de 20 ianuarie, Biroului Relații Interetnice informația privind implementarea Planului de acțiuni menționat.

3. Biroul Relații Interetnice va prezenta Guvernului anual, pînă la data de 10 februarie, informația despre implementarea Planului de acțiuni nominalizat.

4. Realizarea acțiunilor stipulate în Planul de acțiuni sus-numit se va efectua din contul și în limitele alocațiilor prevăzute în aceste scopuri în bugetele instituțiilor specificate în Plan, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare.

5. Se recomandă:

integrarea aspectelor privind incluziunea populației de etnie romă în politicile naționale sectoriale: educație, ocuparea forței de muncă, sănătatea publică, infrastructură, planificare și dezvoltare economică și teritorială;

elaborarea de către autoritățile administrației publice locale, în baza Planului de acțiuni menționat, a planurilor de acțiuni anuale pentru susținerea populației de etnie romă domiciliată pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective.

PRIM-MINISTRU Pavel FILIP

Contrasemnează:

Viceprim-ministru Gheorghe Brega
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene Andrei Galbur
Ministrul justiției Vladimir Cebotari
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei Stela Grigoraș
Ministrul sănătății Ruxanda Glavan
Ministrul educației Corina Fusu
Ministrul finanțelor Octavian Armașu

Nr. 734. Chișinău, 9 iunie 2016.

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.734
din 9 iunie 2016

PLAN DE ACȚIUNI
PENTRU SUSȚINEREA POPULAȚIEI DE ETNIE ROMĂ
DIN REPUBLICA MOLDOVA PE ANII 2016-2020

I. Situația actuală și domeniile prioritare
de susținere a populației de etnie romă
din Republica Moldova

În cadrul recensământului populației din 2004 au fost înregistrate 12 271 de persoane care s-au identificat ca fiind de etnie romă, ceea ce constituie 0,36% din totalul populației.

Condițiile de viață precare și situația socială defavorabilă a populației de etnie romă din Republica Moldova constituie probleme abordate în diferite rapoarte naționale și internaționale. Indicatorii de măsurare a excluziunii sociale în Republica Moldova reflectă faptul că majoritatea romilor trăiesc în sărăcie. Ratele de ocupare și veniturile în rândul romilor sînt în prezent mult sub cele înregistrate la nivelul întregii populații.

Nivelul scăzut de educație a populației de etnie romă corelează în mod direct cu nivelul ei de sărăcie, dar și cu o serie de alți factori ce influențează asupra accesului necorespunzător al copiilor la serviciile de dezvoltare timpurie, abandonului, absenteismului și părăsirii timpurii a sistemului de educație, precum și a nivelului de implicare a părinților în încadrarea copiilor în diferite trepte de învățămînt.

Educația reprezintă o șansă de incluziune a romilor, însă creșterea ratei de participare la educație și a rezultatelor la învățatură necesită mult efort din partea lor.

Lipsa posibilităților de angajare și insecuritatea socială pe piața muncii se răsfrîng în mod direct asupra situației social-economice a romilor, conducînd la sărăcie, cu toate consecințele negative ale fenomenului.

Accesul scăzut al romilor la locuință denotă vulnerabilitatea acestora și reprezintă un

element de excluziune socială și marginalizare. O mare parte a romilor trăiesc în case de proastă calitate, supraaglomerate și cu infrastructură necorespunzătoare. În majoritatea cazurilor, romii care dețin o locuință nu au acte de proprietate asupra locuinței sau asupra terenului aferent acesteia.

Totodată, accesul deficitar al populației de etnie romă la serviciile publice și instituțiile de drept influențează dimensiunea excluziunii sociale a acestora. Percepția populației de etnie romă asupra stării de securitate personală în localitate, nivelul scăzut de încredere în poliție, în sistemul judiciar reflectă insecuritatea lor în localitate, precum și ineficiența instituțiilor de drept în asigurarea siguranței lor.

Majoritatea romilor nu dispun de documente de identitate, ceea ce împiedică și mai mult accesul acestora la serviciile de bază, inclusiv la îngrijirea medicală, participarea la vot etc. Lipsa unei dovezi de reședință, din cauza deținerii în mod neoficial a spațiilor locative, precum și analfabetismul în rîndul acestora constituie, de asemenea, obstacole majore.

Diversitatea culturală este o caracteristică a Republicii Moldova, cultura minorității romilor însă are cele mai puține posibilități de dezvoltare și promovare - aceasta constituind o sarcină importantă, comună pentru toți.

Cauze unice și specifice, care derivă din procesele economice și dezavantajele sociale, dar și din atitudinea societății în ansamblu, determină excluziunea socială a romilor.

1.1. Necesitatea reprezentării minorității rome

Unul dintre drepturile esențiale ale persoanelor aparținînd minorităților naționale este participarea efectivă la deciziile politice, în special în domeniile care îi privesc direct. Acest principiu este enunțat și în Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, la care Republica Moldova este parte.

Accesul la informații oferă tuturor membrilor societății șanse și oportunități egale la educație, muncă, comunicare, garanții sociale de stat, generînd creșterea nivelului de implicare în viața socială și stabilirea relațiilor cu instituțiile publice. Prin urmare, accesul limitat al romilor la informație, interesul scăzut al acestora de a participa la viața socială în general, precum și indiferența factorilor decizionali de a-i implica în viața publică determină excluziunea cetățenilor de etnie romă de la viața socială.

Cu toate acestea, procesul de democratizare în societate are un impact pozitiv asupra populației de etnie romă, oportunitățile pentru reprezentarea intereselor romilor crescînd considerabil. Astfel, asociațiile obștești ale romilor la nivel național și local, precum și Mișcarea social-politică a romilor au un rol important în promovarea intereselor cetățenilor de etnie romă.

Pentru prima dată în Republica Moldova, cu susținerea Programului ONU „Femeile în politică”, 2 femei rome au fost alese în funcții de consilier local (în satul Chetrosu și în orașul Rîșcani), iar 7 femei rome au fost înregistrate pe listele electorale ale partidelor politice și în calitate de candidate independente în alegerile locale.

Planul de acțiuni prevede acțiuni concrete pentru realizarea dreptului comunităților de romi de a participa în viața publică, la luarea deciziilor și la soluționarea problemelor care îi afectează la diferite niveluri. Pentru îndeplinirea prezentului Plan și pentru obținerea rezultatelor scontate se impune o colaborare strînsă între structurile guvernamentale și cele neguvernamentale ale romilor, implicarea și participarea reprezentanților de etnie romă.

1.2. Măsurile guvernamentale pe termen mediu, punerea lor în aplicare și dezvoltarea în continuare a planurilor de acțiune anuale aferente

Analizînd situația romilor prin intermediul politicilor existente, se definește clar necesitatea de a promova integrarea romilor - sarcină prioritară a Guvernului, care și-a asumat, pe termen mediu, schimbarea și îmbunătățirea situației populației rome din Republica Moldova.

Pentru a asigura punerea în aplicare în mod proporțional a sarcinilor definite în prezentul Plan, este necesară elaborarea planurilor de acțiuni anuale la nivel local, precum și alocarea resurselor financiare în buget.

În scopul promovării integrării sociale a populației rome, Guvernul a stabilit domeniile prioritare (Strategia „Moldova 2020”). Pentru a coordona și a evalua acțiunile prezentului Plan, pe domenii, a fost instituit un Grup de lucru interministerial.

Criza și constrîngerile financiare din ultima perioadă împiedică implementarea planurilor de acțiuni similare pe termen lung. În vederea asigurării unei realizări eficiente a prezentului Plan, este imperativă repartizarea adecvată a resurselor financiare disponibile, luînd în considerare diversele cerințe. În plus, este important să se elaboreze un sistem de monitorizare care să efectueze o evaluare sistematică, precum și să se asigure resurse noi, concentrate.

II. Principiile de bază ale Planului de acțiuni

Creșterea standardului de viață, crearea unui mediu social prietenos pentru toți cetățenii Republicii Moldova, dar mai cu seamă pentru cei care trăiesc la periferia societății este un deziderat firesc.

Pentru atingerea obiectivelor trasate în prezentul Plan de acțiuni sînt necesare a fi respectate cîteva principii directoare, precum:

- solidaritatea socială, echitatea;
- respectarea drepturilor omului, interzicerea practicilor discriminatorii;
- deschiderea, transparența;
- conservarea și transmiterea valorilor culturii rome;
- concentrarea resurselor, a garanțiilor financiare pentru a asigura durabilitatea și continuarea programelor.

III. Evaluarea și monitorizarea Planului de acțiuni

Monitorizarea și evaluarea prezentului Plan de acțiuni se va efectua de către Biroul Relații Interetnice în parteneriat cu Grupul interministerial, din componența căruia fac parte reprezentanți ai ministerelor și ai altor organe ale administrației publice centrale, la nivel de viceministru (în special Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Culturii etc.), și 3 reprezentanți ai societății civile rome. Grupul interministerial se va reuni în ședințe de lucru cel puțin de 2 ori pe an.

Monitorizarea va constitui un proces continuu de evaluare în baza indicatorilor de performanță și a rezultatelor obținute în cazul fiecărei acțiuni. Indicatorii stabiliți în prezentului Plan pot fi completați sau schimbați pe perioada realizării acțiunilor, în baza dispozițiilor instituției responsabile.

Procesul de monitorizare va fi realizat prin colectarea, prelucrarea și analiza datelor, identificarea erorilor sau a efectelor neprevăzute, precum și prin propunerea de reformulare a conținutului obiectivelor și acțiunilor planificate. Datele statistice și administrative vor fi colectate atît prin utilizarea resurselor autorităților administrației publice centrale responsabile de politica sectorială, autorităților administrației publice locale, cît și prin sondaje efectuate de către instituțiile specializate.

Activitatea de monitorizare a prezentului Plan de acțiuni va avea un caracter sistematic și va include elaborarea de către Biroul Relații Interetnice a rapoartelor anuale de progres și prezentarea lor Guvernului.

Raportul final de evaluare, după finalizarea implementării prezentului Plan de acțiuni, va fi elaborat de către Biroul Relații Interetnice. Pentru a asigura un proces obiectiv și comprehensiv de implementare, evaluarea finală va implica atît ministerele și alte autorități administrative centrale, cît și partenerii-cheie, precum: reprezentanțele structurilor regionale și internaționale în Republica Moldova, organizațiile neguvernamentale rome și alți exponenți ai societății civile. În urma evaluării vor fi identificate aspectele ce țin de relevanța și statutul rezultatelor de politici, precum și factorii care contribuie, împiedică sau periclitează obținerea rezultatelor de politici.

Transparența procesului de implementare a prezentului Plan de acțiuni se va asigura prin publicarea pe pagina oficială a Biroului Relații Interetnice a rapoartelor anuale de progres, precum și a raportului final de evaluare, după implementarea acestuia. Biroul Relații Interetnice va asigura mediatizarea pe larg a procesului de realizare a prezentului Plan, precum și va oferi informații relevante partenerilor din țară și de peste hotare.

**IV. Planul de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă
din Republica Moldova pe anii 2016-2020**

Modificat prin HG327 din 17.04.18, MO126-132/20.04.18 art.369